

Demografske promjene u Gradu Šibeniku od 1961. godine

Lučev, Toni

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:423664>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-16**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Toni Lučev

Demogeografske promjene u Gradu Šibeniku od 1961. godine

Prvostupnički rad

Mentor: izv. prof. dr. sc. Danijel Orešić

Ocjena: _____

Potpis: _____

Zagreb, 2018.

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Prvostupnički rad

Demogeografske promjene u Gradu Šibeniku od 1961. godine

Toni Lučev

Izvadak: Ovaj rad se bavi demogeografskim promjenama u Gradu Šibeniku koje se prate od Popisa 1961. do Popisa 2011., te se istražuju zakonitosti promjena u samom gradskom naselju i ostalim naseljima koja pripadaju administrativnom području Grada. Došlo je do pada broja stanovnika, uz izrazito negativnu stopu prirodnog kretanja, koju prati regresivni tip dobne strukture, te promjena ekonomskog sastava stanovništva, iz mješovitog u izrazito tercijarni tip stanovništva. Te promjene su izrazitije i nepovoljnije izvan samog gradskog naselja. Pojava depopulacije obilježava gotovo sva naselja Grada, te je izražen neodrživ odnos mladog i starog stanovništva izražen vrlo nepovoljnim indeksom starosti. Potrebne su jezgrovite i odlučne promjene u borbi protiv depopulacije.

23 stranica, 8 grafičkih priloga, 11 tablica, 18 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: Demogeografija, promjene, naselja, popis stanovništva, depopulacija

Voditelj: izv. prof. dr. sc. Danijel Orešić

Tema prihvaćena: 5. 7. 2018.

Datum obrane: 21. 9. 2018.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Faculty of Science
Department of Geography

Undergraduate Thesis

Population changes of the City of Šibenik after 1961

Toni Lučev

Abstract: This paper deals with demographic changes in the City of Šibenik followed by the Census of 1961 to the 2011 Census, and explores the legality of changes in the town and other settlements belonging to the administrative area of the City. There has been a decrease in the number of inhabitants, with an extremely negative rate of natural movement, followed by the regressive type of age structure, and the change of the economic composition of the population, from mixed to a particularly tertiary type of population. These changes are more pronounced and unfavorable beyond the urban settlement itself. The phenomenon of depopulation is characterized by virtually all towns and cities, and the unsatisfactory relationship between the young and the old population is expressed by a very unfavorable age index. There is a need for radical and decisive change in the fight against depopulation.

23 pages, 8 figures, 11 tables, 18 references; original in Croatian

Keywords: Demogeography, changes, settlements, population census, depopulation

Supervisor: Danijel Orešić, PhD, Associate Professor

Undergraduate Thesis title accepted: 05/07/2018

Undergraduate Thesis defense: 21/09/2018

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb,
Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Stanovništvo Grada Šibenika.....	4
2.1. Opće kretanje stanovništva.....	5
2.2. Dobno – spolna struktura.....	11
2.3. Promjene u ekonomskom sastavu stanovništva.....	16
2.4. Kretanje stanovništva Grada Šibenika u zadnjem desetljeću.....	19
3. Zaključak.....	21
Literatura.....	22
Izvori.....	23

1. UVOD

Cilj ovog rada je analiza kretanja broja stanovnika, promjena dobno-spolne strukture stanovništva te ekonomske strukture stanovništva upravnog područja Grada Šibenika nakon 1961. godine. U radu će se navesti glavni uzroci i posljedice međupopisnih promjena u istraživanom području, te će se pokušati objasniti i diferencirani demografski procesi unutar administrativnog područja Grada Šibenika, na razini pojedinih naselja, to jest na relaciji gradsko naselje – okolna naselja. U radu će se koristiti, podaci o naseljima i općinama iz knjige 'Nacionalni sastav stanovništva FNR Jugoslavije' i knjige 'Nacionalni sastav stanovništva SFR Jugoslavije, te podaci Statističkog ureda Grada Šibenika i podaci Državnog zavoda za statistiku od 1961., pa do najnovijeg popisa 2011.

Demografija je u Hrvatskoj, zbog mnogih okolnosti koje su uslijedile osobito poslije Domovinskog rata, jedna od glavnih tema kojom se bave brojni znanstvenici i stručnjaci. Trenutno je vodeći problem kako Republike Hrvatske, tako i Grada Šibenika. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, broj stanovnika Republike Hrvatske pao je sa 4 784 265 stanovnika 1991. godine na 4 284 889 stanovnika 2011. godine. Grad Šibenik prati negativne trendove, a to se vidi po tom što je broj stanovnika koji je dosegao maksimum prema popisu iz 1991. pao sa 55 842, na 46 332 stanovnika 2011. Glavni statistički problem u određivanju broja stanovnika je metodologija određivanja podataka, koja se bitno razlikuje u popisima 1961., 1971., 1981., 1991. i 2001. sa najnovijim popisom iz 2011. Naime, prema popisima 1961. – 1991. stalno stanovništvo predstavljaju osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, bez obzira na to jesu li bile prisutne u vrijeme popisivanja u prebivalištu i bez obzira na duljinu odsutnosti iz prebivališta. U Popisu 2001. prvi put se uvodi koncept “uobičajenog mjesta stanovanja” s vremenskim ograničenjem odsutnosti do 12 mjeseci, a uključene su i osobe koje su odsutne duže od 12 mjeseci, a u mjesto stanovanja se vraćaju sezonski ili mjesečno, te nisu uključene u ukupan broj stanovnika. U Popisu 2011. godine također se koristi koncept “uobičajenog mjesta stanovanja, ali se uvodi namjera odsutnosti ili prisutnosti kao kriterij za uključivanje ili isključivanje osobe iz ukupnog stanovništva. Za odrediti prostorni obuhvat rada, potrebno je razmotriti povijesni kontekst u kojem se razvijao Šibenik i okolna naselja koja danas spadaju u administrativno područje Grada Šibenika. U vrijeme SFRJ, naselje Šibenik se sa svojom okolicom² nalazilo u sklopu općine Šibenik, koja se prostirala na području koje je zauimalo pola današnje Šibensko-kninske županije, s površinom od 1002 km² i 85 002 stanovnika (Popis stanovništva u Hrvatskoj, 1991.).

Sl. 1: Prostorni obuhvat bivše Općine Šibenik

Izvor: Izradio autor prema SRPJ, 2013.

Prema današnjoj administrativno-teritorijalnoj podjeli, Grad Šibenik se sastoji od 31 naselja, od kojih je najveće gradsko naselje Šibenik sa 34 302 stan. (DZS RH, 2011.), a ostala naselja su : Boraja, Brnjica, Brodarica, Čvrljevo, Danilo Biranj, Danilo, Danilo Kraljice, Donje polje, Dubrava kod Šibenika, Goriš, Gradina, Grebaštica, Jadrtovac, Kaprije, Konjevrate, Krapanj, Lepenica, Lozovac, Mravnice, Perković, Podine, Radonić, Raslina, Sitno Donje, Slivno, Vrpolje, Vrsno, Zaton, Zlarin, Žaborić i Žirje (Statut Grada Šibenika, 2010.). Površina Grada Šibenika je 433 km². U radu će se analizirati promjene u ovim naseljima, to jest naseljima koja

danas obuhvaćaju administrativno područje Grada Šibenika.

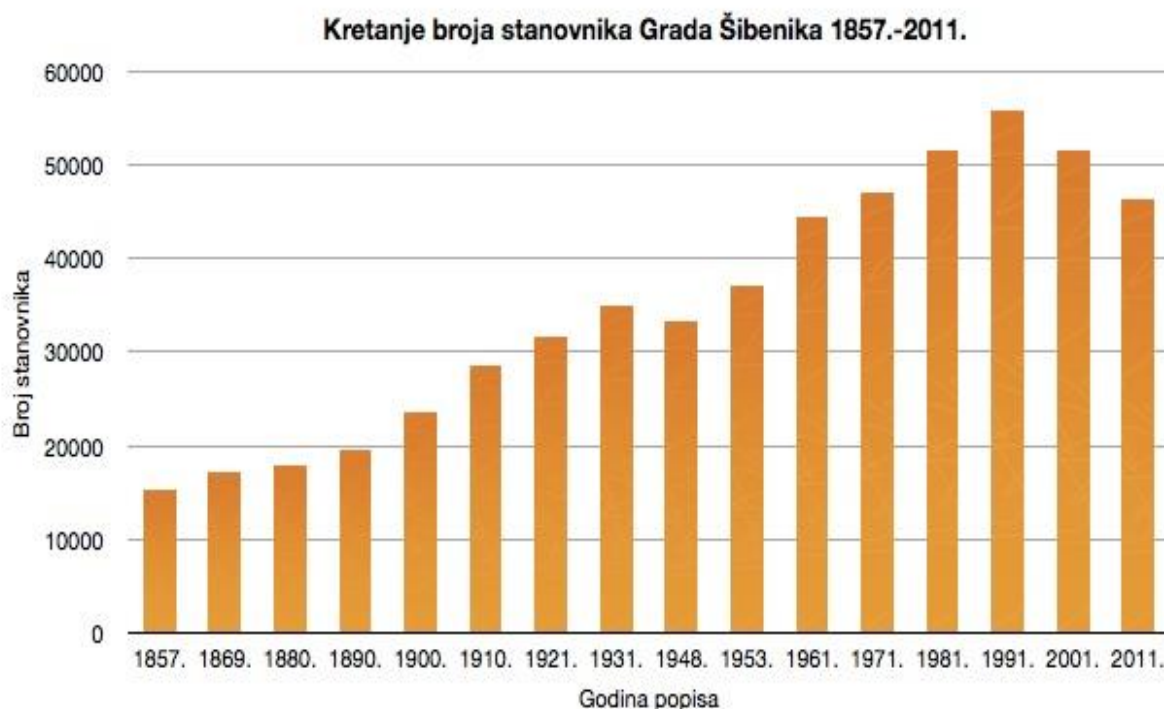

Sl. 2: Prostorni obuhvat Grada Šibenika

Izvor: izradio autor prema SRPJ, 2013.

2. STANOVNIŠTVO GRADA ŠIBENIKA

Stanovništvo Grada Šibenika kroz povijest je doživljavalo brojne promjene u broju i strukturi stanovništva koje su posljedica raznih ključnih povijesnih događanja, ekonomskih događanja i brojnih etničkih previranja. Na području koje danas obuhvaća sam Grad Šibenik broj stanovnika je lagano rastao od 1857. do početka Prvog svjetskog rata, te je doživio porast sa 14 867 stanovnika na 27 617 stanovnika 2010. Poslije Prvog svjetskog rata ponovno doživljava porast i oporavak do Drugog svjetskog rata, kada ponovno upada u krizu i gubi dio stanovništva u ratnim bitkama i izbjegličkim valom. Svoj maksimum doživljava sredinom istraživanog razdoblja, 1991. godine, kada ima čak 54 199 stanovnika. Domovinskim ratom doživljava dosad najgori pad u svojoj povijesti, koji zasad nezaustavljivo poremećuje strukturu stanovništva i bitno utječe na razvoj svih sastavnica Grada. Zanimljiv je diferenciran razvoj u prirodnom kretanju samog gradskog naselja Šibenik i ostalih naselja koja se nalaze u administrativnom gradskom području.

Sl. 3: Kretanje broja stanovnika Grada Šibenika 1857. – 2011.
Izvor: Državni zavod za statistiku 2013.

2.1. Opće kretanje stanovništva

Tab. 1: Broj stanovnika naselja Grada Šibenika 1961. - 2011.

	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Grad Šibenik (ukupno)	44 440	45 754	50 049	54 199	49 374	46 332
Boraja	548	549	403	293	247	249
Brnjica	195	184	154	115	79	72
Brodarica*	0	0	0	0	2 355	2 534
Čvrljevo	329	273	194	156	87	64
Danilo	838	770	622	508	417	376
Danilo Biranj	531	526	462	477	457	442
Danilo Kraljice	416	315	249	182	128	104
Donje Polje	133	173	171	199	233	267
Dubrava kod Šibenika	1 474	1 332	1 263	1 231	1 216	1 185
Goriš	387	339	316	232	176	147
Gradina	574	511	403	393	333	303
Grebaštica	907	788	774	837	893	937
Jadrtovac	469	386	359	444	202	171
Kaprije	488	310	172	130	143	189
Konjevrate	369	258	237	193	182	173
Krapanj*	1 247	1 067	1 767	2 240	237	170
Lepenica	216	209	145	109	89	68
Lozovac	978	734	618	491	389	368
Mravnica	258	166	149	121	62	70
Perković	182	170	142	146	115	111
Podine	226	187	120	59	39	26
Radonić	215	185	159	124	85	79
Raslina	591	612	565	667	575	567
Sitno Donje	1 215	726	693	694	627	561
Slivno	510	370	294	180	126	110
Vrpolje	846	789	680	800	810	776
Vrsno	443	412	294	177	111	67
Zaton	1 371	1 254	1 084	1 197	1 098	978
Zlarin	920	635	399	359	276	284
Žaborić*	0	0	130	273	403	479
Žirje	506	336	209	160	124	103
Naselja bez Šibenika (ukupno)	19640	15 688	13 097	13 187	12 314	12 030
Šibenik	24 800	30 066	36 952	41 012	37 060	34 302

Izvor: Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1994;

Državni zavod za statistiku RH, 2011.

*Napomena: naselje Brodarica do 2001. u sklopu naselja Krapanj

Naselje Žaborić do 1981. u sklopu naselja Krapanj

Bilice (do 2001. u sastavu Grada Šibenika, 1961. 1432. stan., 1981. 1396. stan., a 2001. 2179 stan.)

Opće ili ukupno kretanje stanovnika je posljedica prirodnog kretanja na koji utječe broj umrlih i rođenih, te migracije stanovništva (useljavanje i iseljavanje). Dinamika tih procesa se prati preko popisa stanovništva, u ovom slučaju za razdoblje od 1961. do 2011. Došlo je do velikih promjena u strukturi naselja, te time i prostornog rasporeda naselja po veličini.

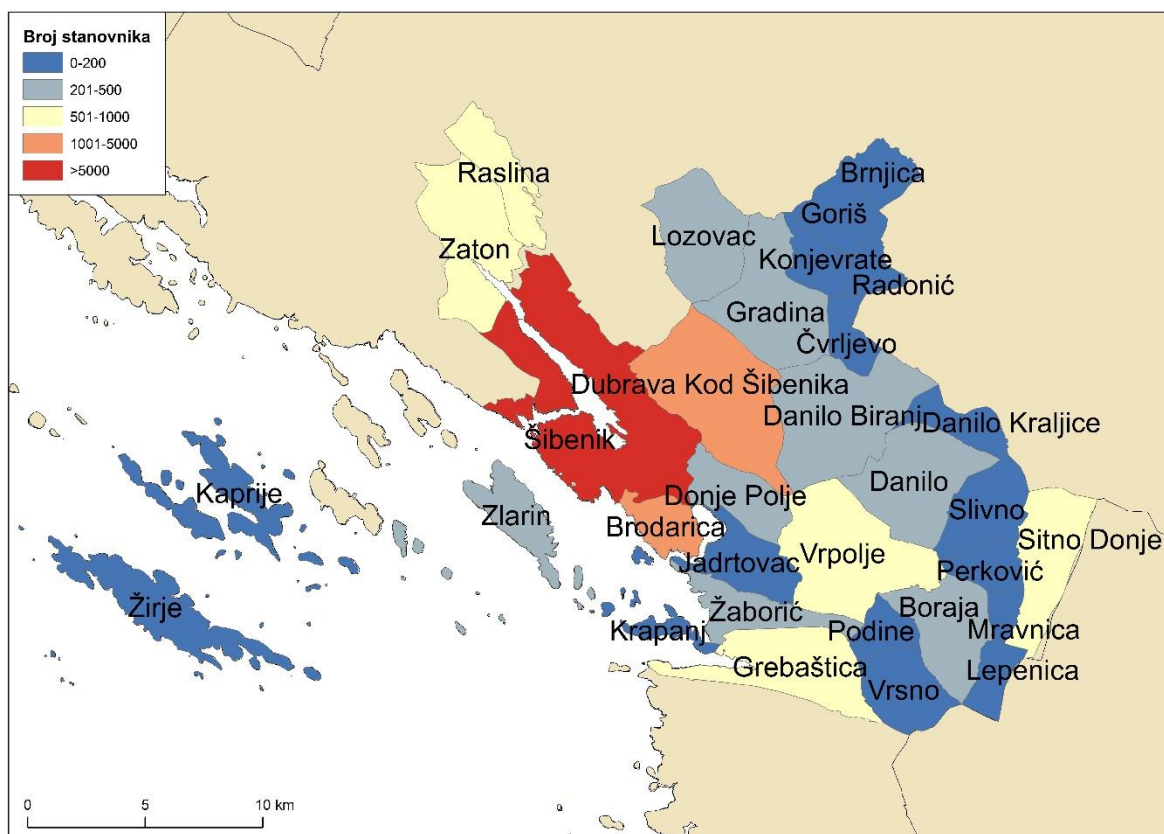
1961. prevladavala su srednja naselja (501 do 1000 stanovnika) i mala naselja (201 do 500 stanovnika), dok sitnih naselja (ispod 200 stanovnika) gotovo nije ni bilo, to jest bilo ih je 3. Od većih naselja ističu se Krapanj (kojemu su pridružena naselja Brodarica i Žaborić prema Popisu iz 1961.), Zaton, Dubrava kod Šibenika i Sitno Donje. Naselja su specifična po tome što se nalaze u neposrednoj blizini naselja Šibenik, te imaju vrlo dobre predispozicije da se razvijaju kao svojevrsni sateliti Šibenika, i vrlo dobre poljoprivredne mogućnosti (Sitno Donje).

Tab. 2: Promjena broja stanovnika u naseljima Grada Šibenika 1961. – 2011.

Godina	Naselja do 200 stan.	(%)	Naselja 201-500 stan.	(%)	Naselja 501-1000 stan.	(%)	Naselja 1001-5000 stan.	(%)	Naselja 5001 i više stan.	(%)
1961.	3	10	11	36,7	11	36,7	4	13,3	1	3,3
1971.	6	20	10	33,3	10	33,3	3	10	1	3,3
1981.	10	32,3	11	35,5	6	19,4	3	9,7	1	3,2
1991.	14	45,2	8	25,8	5	16,1	3	9,7	1	3,2
2001.	14	43,75	10	31,25	4	12,5	3	9,37	1	3,13
2011.	16	50	8	25	5	15,6	2	6,3	1	3,1

Izvor: Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1994;
Državni zavod za statistiku RH, 2011.

U sljedećim popisima utvrđeno je znatno odstupanje od prvog promatranog Popisa. Dolazi do porasta udjela sitnih naselja, i smanjenja srednjih naselja. Udjel sitnih naselja je u 50 godina porastao sa 10% na 50%, to jest njihov broj se povećao sa 3 na 16, dok se broj srednjih naselja smanjio sa 11 na 5. Najosjetnije strukturne promjene naselja su se dogodile u razdoblju između 1971. i 1991., kada je udjel srednjih naselja smanjen za 17,2%, a istovremeno je udjel sitnih naselja narastao za 25,2%. Sadašnja struktura naselja je vrlo negativna, te je zamjetna izrazita depopulacija ruralnih naselja administrativnog područja Grada. Sitna i manja naselja prevladavaju sa vrlo visokih 75%. dok je jedino naselje koje ima više od 5000 stanovnika gradsko naselje Šibenik.

Sl. 4: Prikaz broja stanovništva po naseljima Grada Šibenika 2011.

Izvor: Izradio autor prema SRPJ 2013.

Ukupan broj stanovnika Grada Šibenika se povećavao u 3 međupopisna razdoblja, od 1961. do 1991., dok je od Domovinskog rata broj stanovnika Grada u iznimnom opadanju. Međutim, povećanje broja stanovnika Grada u razdoblju 1961.-1991. ne označava porast broja stanovnika svih naselja Grada. Ruralna naselja predstavlja opadanje broja stanovnika, isto kao i otočna naselja. Gradsko naselje Šibenik je između 1961. i 1971. raslo po prosječnoj godišnjoj stopi od 17,7%, od 1971. do 1981. po stopi od 18,7%, a između 1971. i 1981. po stopi od 10,4%. Izrazit pad broja stanovnika od 1961. do 1991. imala su otočka naselja Kaprije, Krapanj, Zlarin i Žirje, i naselja koja se nalaze uz sam rub administrativnog gradskog područja (Slivno, Vrsno, Perković, Brnjica i Čvrljevo). Najizrazitija depopulacija, ona na otocima, imala je svoje brojne razloge. Novi razvojni koncepti nisu omogućavali razvoj otoka u skladu sa razvojem ostatka Grada i županije. Otočka naselja Zlarin, Kaprije, Žirje i Krapanj su bila pretežito poljoprivrednog karaktera, a novi razvoj je uključivao industrijalizaciju, u sklopu koje su gradska središta postala glavna središta rada, što je dovelo do depopulacije otoka, koja svoje korijenje ne vuče samo u promatranom razdoblju, već i mnogo dulje. Sva otočka naselja bilježe

gubitak stanovništva kroz sve promatrane Popise, osim Kaprija, koje je u razdoblju između 1991. i 2001. bilježilo godišnju stopu rasta od 9,5 ‰ (Marinov, 2015.).

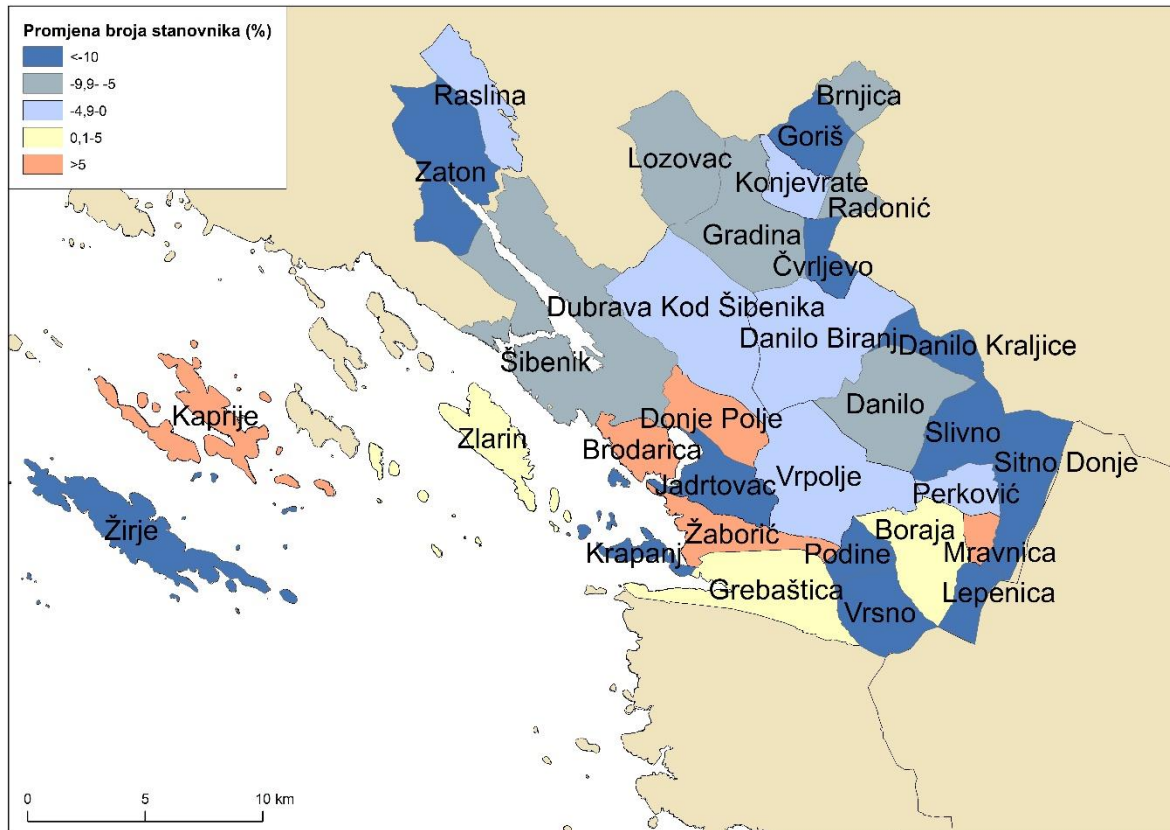
Tab. 3: Prosječna godišnja stopa promjene u naseljima Grada Šibenika od 1961. do 2011.

Prosječna godišnja stopa promjene (‰)					
	1961.-71.	1971.-81.	1981.-91.	1991.-01.	2001.-11.
Boraja	0,2	-30,4	-31,9	-17	0,8
Brnjica	-5,8	-19,7	-27,1	-37,1	-9,3
Brodarica	11,5	86	31	22,5	6,3
Čvrljevo	-18,6	-33,8	-21,7	-56,8	-30,5
Danilo	-8,5	-21,3	-20,2	-19,7	4,2
Danilo Biranj	-0,9	-13	3,3	-4,3	-19,4
Danilo Kraljice	-27,6	-23,4	-31,1	-34,8	-22,6
Donje Polje	26,1	-1,1	15,1	15,7	12,9
Dubrava kod Šibenika	-10,1	-5,5	-2,4	-1,2	-0,3
Goriš	-5,2	-7	-30,7	-27,5	-20,8
Gradina	-11,6	-23,6	-7,8	-16,5	-9,4
Grebaštica	-14	-1,9	8	6,5	5,1
Jadrtovac	-19,4	-7,5	21,4	-62,5	-17,2
Kaprije	-44,6	-59,4	-25,5	9,5	13,7
Konjevrate	-35,4	-8,5	-20	-5,9	-4,4
Krapanj	-15,6	-120,9	31,7	-41,7	-32,9
Lepenica	-3,3	-36,2	-24,9	-20,2	-28,2
Lozovac	-28,5	-17,2	-22,6	-23,2	-6,1
Mravnica	-43,4	-10,8	-20,7	-64,6	22,9
Perković	-6,8	-17,9	2,8	-40,8	-4,4
Podine	-18,9	-43,6	-68,2	-40,8	-40
Radonić	-15	-15,1	-24,7	-37,3	-7,3
Raslina	3,5	-10,1	17,3	-14,8	-0,9
Sitno Donje	2,9	-4,7	0,1	-10,1	-10,9
Slivno	-31,8	-22,9	-47,8	-35,3	-14,5
Vrpolje	-7	-14,8	17,4	1,2	-4,8
Vrsno	-7,3	-33,8	-48,7	-45,8	-48
Zaton	-9,3	-14,5	9,6	-8,4	-11,7
Zlarin	-36,7	-47,6	-45,2	-26,1	0,7
Žaborić	-44,8	133	71	38,3	14,3
Žirje	-40,4	-47,5	-25,6	-25,4	-27,5
Naselje Šibenik	17,7	18,7	10,4	-10,1	-7,7
Ostala naselja- ukupno	-20,1	-16,5	0,7	-6,6	-2,3
Grad Šibenik- ukupno	2,9	9,8	8,2	-8,9	-6,2

Izvor: Marinov, 2015.

U prvom promatranom međupopisnom razdoblju, gotovo sva naselja su imala negativan predznak, a osim spomenutih otočkih naselja, u najnepovoljnijoj situaciji su bila naselja Slivno, Žaborić, Mravnica i Konjevrate, sa izrazito jakom depopulacijom, koja je uzrokovana polaganim propadanjem poljoprivrede s jedne strane, te s druge strane industrijskim jačanjem Šibenika i otvaranjem radnih mjesta u industriji, što pogoduje deagrarijaciji. S obzirom da su navedena naselja razmjerno udaljena od naselja Šibenik, uglavnom je stanovništvo s novim poslom preselilo u grad, umjesto da svakodnevno putuje na posao. Samo su kod naselja Šibenik, Brodarica, Raslina, Donje Polje i Sitno Donje označena pozitivnija kretanja, kod naselja Šibenik oobito zbog doseljavanja otočkog stanovništva i stanovništva šibenskog zaleđa. Kod naselja Boraja je zabilježena stagnacija. Međutim, zanimljivo je da je administrativno područje Grada ipak doživjelo porast broja stanovnika. U međupopisnom razdoblju između 1971. i 1981. negativan trend većine naselja se nastavio, te je dodatno i pojačan, uvjetovan odlaskom radne snage u inozemstvo u potrazi za poslom. Naselje Boraja je iz stagnacije prešlo u jaku depopulaciju. Porast broja stanovnika zabilježen je u naseljima Žaborić i Brodarica, zbog toga što se u ta naselja doselio dio stanovnika Krapnja, koji su doselili u naselja Žaborić i Brodaricu jer su u tim naseljima imali poljoprivredne posjede. Također, došlo je do porasta turističke djelatnosti u tim priobalnim područjima, koja osobito dobivaju stanovništvo doseljavanjem stanovništva s otoka (Marinov, 2015.). U razdoblju između 1981. i 1991. svoj rast i dalje nastavljaju naselja Brodarica, Žaborić i Grebaštica, dok se negativne predznake nakratko uspjeli zaustaviti naselja Danilo Biranj i Perković. U pojedinim otočkim naseljima je također usporena depopulacija razvojem turizma. 1991. dolazi do Domovinskog rata, pa veliki dio zaobalnog stanovništva iseljava zbog ratne opasnosti i traži svoje sklonište u obalnim naselja Grada Šibenika, te dio njih poslije rata tu i ostaje. 27 od 32 naselja administrativnog područja Grada obilježava depopulacija. Također, jedan od razloga depopulacije je odlazak srpskog stanovništva kako iz područja cijele Hrvatske, tako i sa šibenskog područja. Prema Popisu iz 1991., na području Grada Šibenika živjelo je 4249 stanovnika (7,83%) koji su se izjašnjavali kao Srbi, dok je prema Popisu iz 2001. na prostoru Grada živjelo 1627 Srba (3,3%). Također, dio ljudi je poginuo u ratu. Jedan od velikih problema i uzroka depopulacije leži u tome da je jedan dio izbjeglica (18 000) stanovao u šibenskim hotelima i turističkim objektima, zbog čega su turistički kapaciteti bili u značajnoj mjeri uništeni, te su sprječavali razvoj Grada. Tomu treba pridodati propast industrije (TLM, TEF), te je jedan od najrazvijenijih gradova u bivšoj državi doživio svojevrsni gospodarski slom koji se i danas negativno odražava na demografsku sliku. Zbog tih brojnih razloga Grad Šibenik danas ima 8 500 stanovnika manje nego 1991. Negativni

trendovi u posljednjem međupopisnom razdoblju (2001. – 2011.) nastavljani su uz istu ili jaču tendenciju nego u prethodnom međupopisnom razdoblju.

Sl. 5: Promjena broja stanovnika u naseljima Grada Šibenika 2001. – 2011.

Izvor: Izradio autor prema SRPJ 2013.

Svi ovi trendovi odrazili su se i na raspored stanovništva, jer je 1961. 56% stanovnika Grada živjelo u samom naselju Šibenik, dok danas 74% ukupnog stanovništva Grada živi u naselju Šibenik. Takva polarizacija ima negativne implikacije kako na samo gradsko naselje, tako i na ostala naselja koja gube svoj radno aktivni kontigent.

2.2. Dobno – spolna struktura

Sastav stanovništva prema spolu pokazuje brojčani odnos muškog i ženskog stanovništva, te se on razlikuje po pojedinim dobnim skupinama, dok struktura po dobi iskazuje odnose dobnih skupina, a to su mlado (0-14), zrelo (15-64) i staro (65 i više) stanovništvo (Friganović, 1990.). Pod utjecajem različitih čimbenika (političkih, društveno-gospodarskih), dolazilo je do narušavanja dobnospolne strukture, to jest do nesrazmjera u brojčanom odnosu muškaraca i žena, te mladog, zrelog i starog stanovništva. Na području Grada Šibenika velik su utjecaj imali ratovi, te radne i političke emigracije, koji su posebice poremetili te odnose u ruralnom dijelu Grada Šibenika. Što se tiče prosječnog odnosa muškaraca i žena, on bi trebao biti u najmlađim dobnim skupinama u korist muškaraca (106 dječaka: 100 djevojčica), u zrelim dobnim skupinama otprilike izjednačen, dok je očekivano da u starijim dobnim skupinama prevlast imaju žene, zbog svoje veće biološke otpornosti od muškaraca (Marinov, 2015.).

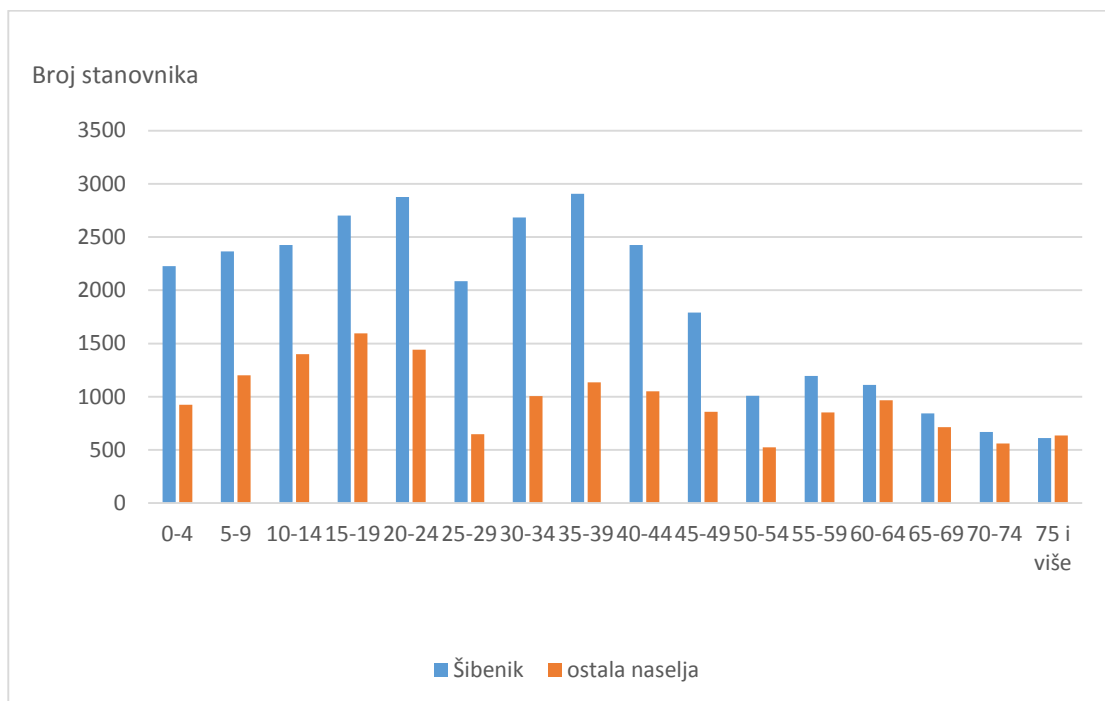
U Gradu Šibeniku, 1971. godinu obilježava stacionarni tip dobne strukture, no postoje razlike između gradskog naselja Šibenik i ostalih naselja. Mladih (0-14) je u gradskom naselju 16,3% više nego starih (65 i više), te je nizak natalitet i mortalitet. U ostalim naseljima je broj mladih veći za 10,4%, što je ipak relativno povoljno.

Tab. 4: Struktura stanovništva Grada Šibenika po dobnim skupinama (%) i indeks starosti

Godina	Grad Šibenik	Mlado (0-14)	Zrelo (15-64)	Staro (65 i više)	Indeks starosti
	ukupno	24,7	66,6	8,7	41,2
1971.	Šibenik	22,9	67,8	6,9	33,3
	ostala naselja	22,7	65,0	12,3	56,2
	ukupno	16,3	67,6	16,1	94,9
2001.	Šibenik	16,3	68,8	14,8	87,8
	ostala naselja	16,3	64,4	19,3	113,4
	ukupno	13,8	67,0	19,2	135,8
2011.	Šibenik	14,1	67,5	18,4	129,3
	ostala naselja	12,8	65,7	21,4	153,8

Izvor: Statistički ured Grada Šibenika 2018., Državni zavod za statistiku RH 2001. i 2011.

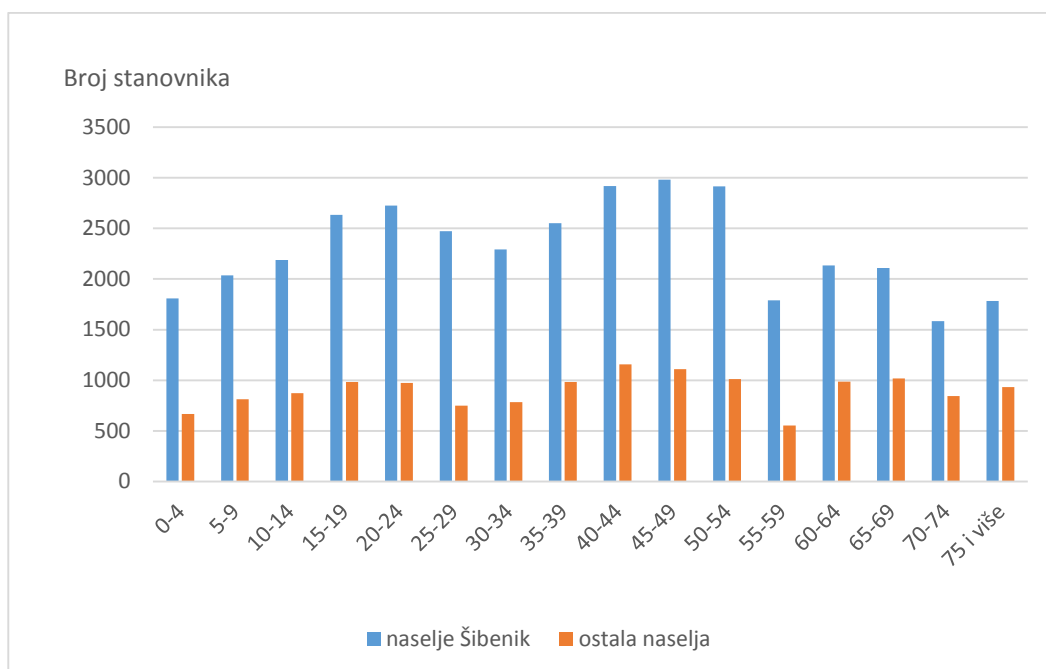
Također, indeks starosti je u gradskom naselju 33,3% (smatra se da indeks starosti iznad 40 % ukazuje na starenje stanovništva, to je pokazatelj koji označava omjer starijih od 60 godina s osobama 0-19 godina), dok je u ostalim naseljima 56,2%, što ukazuje na puno bolju strukturu samog gradskog područja u odnosu na njegove prigradske dijelove.

Sl. 6: Dobna struktura Grada Šibenika 1971.

Izvor: Statistički ured Grada Šibenika 2018.

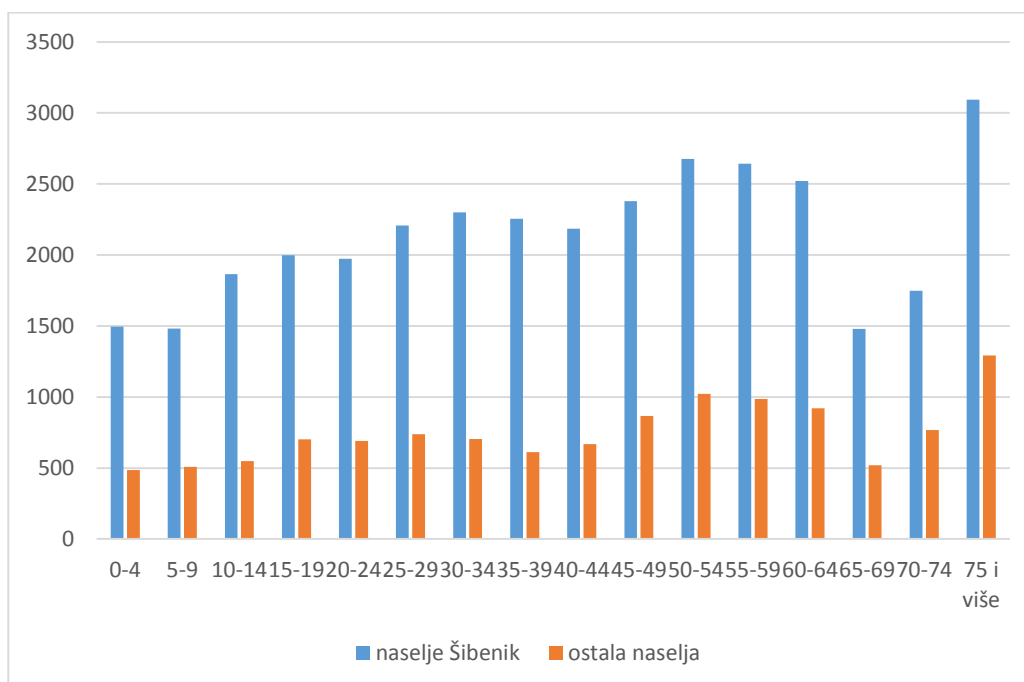
Već je 1971. dobar dio naselja Grada pokazivao znakove regresivne dobne strukture, međutim, u sljedećem tridesetogodišnjem periodu stanje se uvelike pogoršalo. 2001., indeks starosti doseže na području cijelog Grada 94,9, što znači da na jednu mladu osobu skoro dolazi jedna stara osoba (indeks je 113,4, ako isključimo grad Šibenik). To je vrlo ozbiljno stanje, koje prijeti demografskim slomom. Početkom devedesetih, na ovakav razvoj utjecali su i brojni negativni faktori, poput rata i gospodarskog sloma te gubitka radnih mjesta, tako da od devedesetih područje Grada Šibenika obilježava duboka starost i smanjeno rađanje (Marinov, 2015.). Najnepovoljnija dobna struktura je u otočnim naseljima (Žirje, Kaprije, Zlarin) zbog odlaska mladog, radno aktivnog kontigenta.

Sl. 7: Dobna struktura Grada Šibenika 2001.

Izvor: Državni zavod za statistiku RH, 2001.

2011. situacija se dodatno pogoršala na cijelom administrativnom području Grada Šibenika. Dobna struktura je izrazito regresivna, te je izražen veći postotak starog od mladog stanovništva. Na jednu mladu osobu, prosječno dolazi 1,29 starih osoba u samom gradu Šibeniku, a u ostalim naseljima na jednu mladu osobu dolazi 1,53 starih osoba, što dovoljno govori o izrazito negativnom prirodnom kretanju.

Sl. 8: Dobna struktura Grada Šibenika 2011.

Izvor: Državni zavod za statistiku RH, 2011.

Gradska naselja najviše pogođena ovakvim regresivnim tipom dobne strukture prema Popisu iz 2011. su Žirje (koje nema niti jednog mladog stanovnika) i Zlarin od otočkih naselja (indeks starosti 631), dok su od naselja na kopnu najviše pogođeni Slivno, Konjevrate i Danilo Kraljice (indeks starosti veći od 300). Od 32 naselja koja pripadaju Gradu Šibeniku prema Popisu iz 2011. godine, samo su dva naselja imala manje od 15% starog stanovništva (Vrpolje i Brnjica), dok čak 18 naselja ima udio starog stanovništva više od 25%, što je izrazito zabrinjavajuće. Također, samo Vrpolje ima veći udio mladog od starog stanovništva, a najpovoljnije pokazatelje imaju naselja Vrpolje, Brodarica, Donje Polje i Sitno Donje, sa gotovo izjednačenim udjelom mladog i starog stanovništva (Marinov, 2015.). Medijalna starost ukazuje na starenje i senilizaciju stanovništva s obzirom da je 1971. bila 31,7 godina, dok je 2001. godine dosegla 40,3 godine, a 2011. 43,5 godina, što je karakteristično za izrazito staro stanovništvo. Prosječna starost je 2011. iznosila 43,4 godine (prema Zupancu (2004.) populacija s prosječnom starošću iznad 30 godina označava početni stadij starenja stanovništva), te gotovo uopće nije odstupala od medijalne starosti.

Spolna struktura Grada Šibenika je gotovo nepromijenjena, te je primjetan izrazito visok koeficijent feminiteta. Koeficijent feminiteta (broj žena na 100 muškaraca) se kreće u 40-godišnjem razdoblju između 106,8 i 108,3 (2001.).

Tab. 5: Koeficijent feminiteta naselja Grada Šibenika

Godine	1971.			2001.			2011.		
	Grad Šibenik	Naselje Šibenik	Ostala naselja	Grad Šibenik	Naselje Šibenik	Ostala naselja	Grad Šibenik	Naselje Šibenik	Ostala naselja
0-4	94,2	92,1	99,4	97,5	97,1	98,8	92,5	96,5	81,3
5-9	97,4	98,7	94,8	98,5	95,7	106,1	91,8	88,5	102
10-14	90,5	94,9	83,4	99,2	99,5	98,2	98,1	98,3	97,5
15-19	90,3	97,2	79,7	97,4	95,9	101,6	100,1	98,1	106,2
20-24	96,3	114,1	68,3	93,1	99,1	78,2	97,1	99,7	90,1
25-29	98,7	103,5	84,6	96,3	100,4	84	94,6	91,7	104,2
30-34	102	105,3	93,6	98,6	94,1	113,3	92,3	96,7	79,1
35-39	94,7	92,5	100,4	110	113	102,5	97,5	99,8	89,2
40-44	98,5	94,9	107,3	109	111,2	103,7	98,5	94,7	112,4
45-49	133,4	128,6	144,2	95,9	103	79,2	113,1	115	108,2
50-54	133,5	132,5	135,6	97	106,2	74,7	108,1	112,1	98,3
55-59	122,5	119,9	126,3	111,5	111,1	112,6	95,7	103,4	77,8
60-64	123,7	129,8	117,1	116,1	117	114,1	105	113,8	84,2
65-69	122,3	123,3	121,1	112	110,5	115,2	127,8	128	127,1
70-74	156	170,4	140,8	130,3	129,9	131	130,5	135,9	119,1
75 i više	199,8	194,2	205,3	197,3	208,1	175,9	164,7	164,2	183,8
Ukupno	107,9	110,6	103,1	107	108,3	103,8	106,8	108,3	102,4

Izvor: Statistički ured Grada Šibenika 2018., Državni zavod za statistiku RH 2001. i 2011.

U mlađim dobnim skupinama koeficijent feminiteta je uobičajeno nizak, jer je u mlađim dobnim skupinama uobičajen veći broj muške populacije, međutim, u svim Popisima je zamjetna deformacija spolne strukture kod starih dobnih skupina, osobito kod najstarije dobne skupine (75 godina i više). Na području Grada Šibenika taj je koeficijent 1971. iznosio 199,8, a 2001. 197,3. Prema zadnjem Popisu taj je koeficijent smanjen na 164,7, zbog pojačane smrtnosti žena u starijim dobnim skupinama u međupopisnom razdoblju. U samom naselju Šibenik taj se koeficijent kretao između 108,3 i 110,6, što je također izrazito visoko, a u ostalim naseljima se kretao između 102,4 i 103,8, što je zapravo nisko u odnosu na kretanja specifična za ovo područje. Najveće deformacije u mladim dobnim skupinama su imala naselja Mravnica (500), Radonić (200) i Krapanj (38,5), u zreloj dobi su najveće deformacije imala naselja Vrsno (46,4), Kaprije(60) i Žirje (62,5), a u starim dobnim skupinama Danilo Kraljice (266,7), Konjevrate (253,8) i Mravnica (250). Izražene su loše demogeografske prilike u skupinama mladog stanovništva, te su posljedica dugotrajnoga procesa iseljavanja stanovništva i ratom ugroženog života krajem 20. stoljeća (Marinov, 2015). Čak 13 od 32 naselja u mlađim dobnim skupinama ima veći udio žena, što je nepovoljno s demogeografskog aspekta u budućim kretanjima. Nedostatak žena u zrelim dobnim skupinama je zabilježen u čak 15 od 32 naselja (koeficijent ispod 90), što uzrokuje teže pronalaženje partnera, te posljedično i niže stope rađanja. U 4 naselja (Žaborić, Zaton, Brnjica i Podine) je u starim dobnim skupinama zabilježen manji broj žena od muškaraca, dok je u ostalim naseljima izrazito veći broj žena, no to nema utjecaja jer stare dobne skupine nemaju utjecaj na fertilitnost populacije. Zaključno, narušena spolna struktura stanovništva šibenskog kraja upućuje na nastavljanje niže stope rađanja i prirodne depopulacije (Marinov, 2015.).

Tab. 6: Struktura stanovništva prema spolu

Godina	1971.		2001.		2011.	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Grad Šibenik- ukupno	48,1	51,9	48,3	51,7	48,4	51,6
Naselje Šibenik	47,5	52,5	48	52	48	52
Ostala naselja	49,2	50,8	49,1	50,9	49,4	50,6

Izvor: Statistički ured Grada Šibenika 2018., Državni zavod za statistiku RH 2001. i 2011.

2.3. Promjene u ekonomskom sastavu stanovništva

Kod istraživanja ekonomskih promjena u sastavu stanovništva, osobito su važna dva elementa istraživanja. Prvi je raščlamba prema gospodarskoj aktivnosti, te se stanovništvo dijeli na aktivno i uzdržavano. Dva kriterija osobito bitna za raščlambu prema gospodarskoj aktivnosti su kriterij sudjelovanja u radu i kriterij prihoda. Prema prvom kriteriju, gospodarski aktivno stanovništvo čine sve zaposlene osobe koje rade, sve osobe koje obavljaju neko zanimanje, ali nisu u radnom odnosu i privremeno nezaposlene osobe, a neaktivno stanovništvo se izdvaja iz skupine osoba koje imaju samostalan izvor prihoda i iz skupine gospodarski ovisnih osoba. Prema drugom kriteriju, skupini gospodarski aktivnog stanovništva pripadaju i osobe koje imaju samostalan izvor prihoda pa u kategoriji gospodarski neaktivnog stanovništva ostaju gospodarski ovisne osobe (Wertheimer-Baletić, 1999., Nejašmić, 2006.). da bismo analizirali opću stopu aktivnosti stanovništva, prvo moramo odrediti udjel aktivnog u ukupnom stanovništvu. Na opću stopu aktivnosti stanovništva djeluje niz demografskih i društveno-gospodarskih faktora, a ističu se sastavnice općeg kretanja stanovništva i biološka struktura od demografskih, te granska struktura gospodarstva i brzina gospodarskog razvitka od društveno-gospodarskih činitelja (Wertheimer-Baletić, 1999.).

Tab. 7: Aktivno, uzdržavano stanovništvo te osobe s osobnim prihodom (apsolutni i postotni udio) u stanovništvu Grada Šibenika 1971., 1981., 2001. i 2011. godine

Godine	1971.		1981.		2001.		2011.	
	aps.	%	aps	%	aps	%	aps	%
Aktivno	16 909	36,9	20 129	40,4	22 273	45,1	19 066	41,1
Osobe s osobnim prihodom	5 876	12,8	6964	13,9	13 789	27,9	13 265	28,6
Uzdržavano	20 354	44,4	22 289	44,5	15 491	31,4	14 010	30,2

Izvor: Statistički ured Grada Šibenika 2018., Državni zavod za statistiku RH 2001. i 2011.

Grad Šibenik je 1971. imao 36,9% aktivnog stanovništva (uglavnom staro i zrelo stanovništvo) u ukupnom stanovništvu, te čak 44,4 % uzdržavanog stanovništva (uglavnom mlado stanovništvo, 0-14 godina), a taj postotak se u međupopisnim razdobljima poprilično izmijenio. Godine 1981. aktivno je stanovništvo iznosilo 43,2 %, čime je Šibenik bio jedan od gradova s najvećim udjelom aktivnog stanovništva u to vrijeme. Od 1981., udio aktivnog stanovništva se nije bitno izmijenio, dok se udio osoba s osobnim prihodom više nego udvostručio, zbog ekonomskih promjena koje su nastupile 1991. Udio uzdržavanog stanovništva je od 1981. do 2011. pao za 14,3 %, što je također jedan od pokazatelja procesa senilizacije društva, jer je broj

aktivnog, većinski zrelog i starog stanovništva, debelo premašio broj uzdržavanog, odnosno mladog stanovništva (Marinov, 2015.).

Analiza sastava aktivnog stanovništva nekog prostora po gospodarskim djelatnostima iz kojih osigurava sredstva za život označava utvrđivanje dosegnutog stupnja društveno-gospodarske razvijenosti tog prostora. U prošlosti je najnerazvijenije prostore karakterizirala primarnost djelatnosti, to jest većina stanovništva je pribavljala sredstva za život bavljenjem primarnim djelatnostima, osobito poljoprivredom. Razvijeniji su prostori u kojima većina stanovništva radi u sekundarnim djelatnostima, a najrazvijeniji su prostori u kojima je većina stanovništva zaposlena u tercijarnim djelatnostima, te ta društva obilježava deindustrijalizacija i tercijarizacija gospodarstva (Marinov, 2015.).

Tab. 8: Aktivno stanovništvo Grada Šibenika po sektorima djelatnosti

Godine	1971.			1981.			2001.			2011.		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Šibenik	23	30,5	46,5	5,1	26,7	68,2	0,8	20,6	78,6	0,5	20,2	79,3
Ostala naselja	17,8	42,6	39,6	9,2	38,5	52,3	5,2	24,3	70,5	3,9	23,5	72,6
Ukupno	21,4	33,5	45,1	6,3	30,4	63,3	2,1	21,6	76,3	1,1	21,3	77,6

Izvor: Statistički ured Grada Šibenika 2018., Državni zavod za statistiku RH 2001. i 2011.

Analiza kretanja broja i udjela aktivnog stanovništva po sektorima djelatnosti pokazuje da se prostor Grada Šibenika transformirao pod utjecajem brojnih društvenih i gospodarskih promjena u pretežito tercijarno društvo, pretjerano ovisno o turizmu. Prije istraživanog razdoblja (prije 1961.) je to bio pretežito ruralni prostor, dok se usporednim razvojem industrije (posebice 1980-ih) i turističke djelatnosti osobito transformirao. Međutim, krajem 1980-ih dolazi do jake ekonomske krize, koja se posebice osjetila početkom 1990-ih, zbog prilagodbe otvorenom tržištu (raspadom jugoslavenske države nestalo je veliko tržište), promjene vlasničkih i upravljačkih prava, a dolazi i do otvorene agresije na Grad Šibenik, te okupacije dijela šibenskog zaleđa, što je dovelo do prekida komunikacije sjevera i juga Hrvatske te propadanja dijela industrije. Također, dio viškova radne snage je prijevremeno otpuštan. Zbog ratnih događanja patio je i turizam, jer se rijetki odlučuju na putovanje u nesigurne prostore.. Sve ovo rezultiralo je padom industrijske proizvodnje, te padom udjela sekundarnog sektora između 1981. i 2001. za 14,2%. Napuštanje poljoprivrede, te kriza sekundarnih i tercijarnih djelatnosti doveli su do intenziviranja nepovoljnih demografskih kretanja poput iseljavanja, pada stope rađanja, te starenja. U Zadnjem međupopisnom razdoblju je ipak uočen rast tercijarnih djelatnosti (uglavnom turizam i promet), gdje je Šibenik zbog obnovljene sigurnosti

ponovno postao privlačna turistička destinacija, prvenstveno zbog obnove i izgradnje turističkih atrakcija. U tom smislu najvažnija ulaganja ostvarena su u uređenju gradske plaže Banj 2012., otvaranje šetnice kroz kanal sv. Ante 2013., te uređenje šibenskih tvrđava (Sveti Mihovil i Barone, a radi se i na uređenju tvrđave sv. Nikole na moru).

U posljednjem desetljeću, koje je obilježeno gospodarskom krizom koja je trajala do 2017. u Hrvatskoj, Grad Šibenik je bio posebno pogođen. Unatoč smanjenju broja stanovnika, broj nezaposlenih je rastao do 2012. (3248 nezaposlenih osoba), a polagan pad boja nezaposlenih je primjetan do 2016. (2790 nezaposlenih osoba), međutim taj pad je prvenstveno posljedica odlaska radno sposobnih, mladih stanovnika. Godine 2017. je broj nezaposlenih smanjen na 2154, međutim, gospodarska kriza je uvelike pogoršala demografsku sliku Grada Šibenika. Iako je broj nezaposlenih smanjen za gotovo jednu trećinu u odnosu na 2012., nužno je utvrditi korelaciju između pada nezaposlenih i pada broja stanovnika, jer je Šibenik u spomenutom razdoblju izgubio 2000 stanovnika.

Tab. 9: Broj nezaposlenih u Gradu Šibeniku 2010.-2017.

Godina	Broj nezaposlenih				
	ukupno	muškarci	udio (%)	žene	udio (%)
2010.	2983	1319	44,2	1664	55,8
2011.	2824	1300	46,0	1524	54,0
2012.	3248	1434	44,2	1814	55,8
2013.	3165	1479	46,7	1686	53,3
2014.	2982	1524	51,1	1458	48,9
2015.	2846	1389	48,8	1457	51,2
2016.	2790	1385	49,6	1405	50,4
2017.	2154	961	44,6	1193	55,4

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni Ured Šibenik, Statistički godišnjak 2018.

2.4. Kretanje stanovništva Grada Šibenika u zadnjem desetljeću

Prirodno kretanje stanovništva ukazuje na prisutnost bioloških, to jest prirodnih činitelja i procesa koji oblikuju ovo kretanje, te nije uvjetovano isključivo biološkim pojavama. Glavna dinamička komponenta koja služi za prikaz obnavljanja stanovništva jest rađanje, no stvarna veličina reprodukcije je razlika između umiranja i rađanja. Za zajednicu je vrlo bitno je li obnavljanje izraženo kao povećanje, stagnacija ili smanjenje broja stanovnika. Kada dođe do stagnacije ili smanjenja reprodukcije, to u pravilu dovodi do manjka nove radne snage, te može imati pogubljujući efekt na društvo i gospodarstvo (Wertheimer-Baletić, 1999). Također, proces prirodnog kretanja uvelike ovisi i o brojnim društvenim okolnostima kao što su sklapanje braka, umiranje, društveno-gospodarski i kulturno-psihološki čimbenici. Hrvatska se trenutno nalazi u posttranzicijskoj fazi s obzirom na stanje nataliteta i mortaliteta, te je smanjenje rađanja glavni uzrok prirodne promjene, a ona je imala najznačajniju ulogu u smanjenju stope ukupnog porasta stanovništva (Nejašmić, 1991.). Šibenik je od 1961. do 1991. uglavnom imao pozitivne pokazatelje, što zbog rasta industrije, što zbog doseljavanja iz šibenskog zaleđa i otoka, no poslije rata i devedesetih upada u duboku demografsku krizu, koja se posebice osjeća u posljednjem desetljeću.

Tab. 10: Prirodno kretanje stanovništva Grada Šibenika 2010. - 2017.

Godina	živorođeni	umrli	prirodna promjena	brakovi		vitalni indeks
				sklopljeni	razvedeni	
2010.	407	544	-137	198	58	74,8
2011.	383	483	-100	196	55	79,3
2012.	382	529	-147	196	60	72,2
2013.	364	523	-159	203	63	69,6
2014.	411	528	-117	212	86	77,8
2015.	355	625	-270	202	55	56,8
2016.	363	584	-221	197	69	62,2
2017.	351	611	-260	166	58	57,4

Izvor: Državni zavod za statistiku RH, 2018.

Demografska kriza Grada Šibenika se očituje u velikoj razlici broja rođenih i broja umrlih, gdje je Grad gubio na godišnjoj razini 176 stanovnika. Točnije, Grad Šibenik je u posljednjih 8 godina izgubio 1411 stanovnika samo razlikom broja rođenih i broja umrlih. Također, vitalni indeks je na povijesno niskoj razini, i iznosi 57,4, što znači da se u prosjeku na 100 umrlih

stanovnika rodi 57,4 živorođene djece. 2017. je uočen i dramatičan pad broja sklopljenih brakova, što također pokazuje i neke psihološke elemente koji mogu doprinijeti smanjenom rađanju djece.

Osim što je gubio stanovništvo većim brojem umrlih nego rođenih, Šibenik ima i veći broj iseljenih od doseljenih. Od 2011. do 2016. Šibenik je iseljavanjem izgubio 362 stanovnika., što znači da je Šibenik prirodnom promjenom u posljednjih 8 godina izgubio gotovo 2000 stanovnika, a veliki problem je što je većina iseljenih radno sposobno, mlado stanovništvo. Jedina godina u kojoj je došlo do pozitivnog odstupanja je bila 2013., kad je bilo 34 više doseljenih nego iseljenih stanovnika. Većina iseljenih (32%) odlučila se na iseljavanje u drugu županiju, u potrazi za boljim poslom i standardom, većinom u najveće gradove Zagreb i Split. 22% je iselio u područje unutar županije, a 830 stanovnika je otišlo u inozemstvo u potrazi za poslom. Problem iseljavanja u inozemstvo je taj što su, za razliku od 80-ih godina, sada počele iseljavati cijele obitelji, s ciljem da ostanu u inozemstvu i osnuju tamo porodicu. Kod doseljenog stanovništva, najveći je broj onih iz drugih županija (32%), a to su većinom susjedne županije Splitsko-dalmatinska i Zadarska. Dobar dio stanovništva doseljava i iz Šibensko-kninske županije (24%), to jest njezinih ruralnih, otočnih i slabije urbaniziranih dijelova, što pridonosi deruralizaciji. 11 % ukupno doseljenog stanovništva je iz inozemstva, većinom iz susjedne BiH, zbog bolje plaćenih poslova.

Tab. 11: Migracije u Gradu Šibeniku 2011. – 2016.

God.	Doseljeni			Iz inozemstva	Odseljeni			
	Uk.	Iz drugoga grada/općine iste županije	Iz druge županije		Uk.	U drugi grad/općinu iste županije	U drugu županiju	U inozemstvo
2011.	673	155	197	85	766	168	284	78
2012.	748	193	227	51	822	185	247	113
2013.	934	230	320	82	900	242	262	94
2014.	960	231	300	122	974	218	320	129
2015.	849	166	297	120	999	185	330	218
2016.	827	207	253	116	892	166	277	198

Izvor: Državni zavod za statistiku RH, 2017.

*Napomena: Razlika do ukupnog broja doseljenih/odseljenih odnosi se na preseljenja među naseljima unutar istog grada

3. ZAKLJUČAK

U Gradu Šibeniku su se od 1961. godine dogodile mnoge negativne demogeografske promjene uzrokovane brojnim faktorima, od kojih je najpogubniji faktor bio domovinski rat i gospodarska kriza koju je uzrokovao rat, te prestrukturiranje tržišta i prelazak na tržišno gospodarstvo, uz gašenje mnogih radnih mjesta. Značajke općeg kretanja su se drastično pogoršale, te je s maksimuma 1991. broj stanovnika smanjen na 46 332 prema zadnjem Popisu 2011. To opće kretanje je imalo negativniju tendenciju izvan samog gradskog naselja Šibenik, nego unutar njega, djelomice zato što je dio radnog kontigenta migrirao prema samom naselju Šibenik iz okolnih naselja administrativnog područja Grada. Dobno-spolna struktura je teško narušena, te je veći udio starog od mladog stanovništva u gotovo svim naseljima Grada Šibenika, a regresivni tip dobne strukture posebice je negativan za demografsku sliku i razvoj gospodarstva. Promjene u ekonomskoj strukturi stanovništva ukazuju na prestrukturiranje iz pretežito poljoprivredno-industrijskog kraja 1960-ih, na Grad u kojem se gotovo 80% stanovništva bavi tercijarnim sektorom, osobito turističkom djelatnošću, s tim da je udio primarnog sektora u samom gradsko naselju manji nego u ostalim pripadajućim naseljima Grada, to jest još su zadržani dijelovi poljoprivredne proizvodnje (Donje Polje). U zadnjem desetljeću negativna kretanja su nastavljena jačom ili jednakom brzinom, uz gubitak od oko 2000 stanovnika. S obzirom na postojeća kretanja, krajnje je vrijeme da se Grad Šibenik ozbiljno pozabavi demografskom problematikom, jer je budućnost opstanka Grada ozbiljno dovedena u pitanje.

LITERATURA

Friganović, M., 1990: Demogeografija – stanovništvo svijeta, Školska knjiga, Zagreb.

Marinov, N., 2015: Suvremene demogeografske značajke i procesi u šibenskom kraju, Kulturni Sabor Zagore, Split.

Nejašmić, I., 1991: Depopulacija u Hrvatskoj, korijeni, stanje, izgledi, Globus, Zagreb.

Nejašmić, I., 2006: Demogeografija: Stanovništvo u prostornim odnosima i procesima, Školska knjiga, Zagreb.

Wertheimer – Baletić, A., 1999: Stanovništvo i razvoj, Mate d.o.o., Zagreb.

IZVORI

Državni zavod za statistiku RH, 2001: Popis stanovništva 2001.,

<https://www.dzs.hr/> (13.8.2018.)

Državni zavod za statistiku RH, 2011: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine,

<https://www.dzs.hr/> (13.8.2018.)

Državni zavod za statistiku RH, 2013: Kretanje broja stanovnika Grada Šibenika 1857.-2011.,

<https://hr.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ibenik#/media/File:Sibenikpopisi.jpeg> (12.8.2018.)

Državni zavod za statistiku RH, 2017: Migracije stanovništva Republike Hrvatske,

<https://www.dzs.hr/> (21.8.2018.)

Državni zavod za statistiku RH, 2018: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske,

<https://www.dzs.hr/> (20.8.2018.)

Grad Šibenik, 2010: Statut Grada Šibenika,

<file:///C:/Users/User/Downloads/Statut%20Grada%20Sibenika.pdf> (14.8.2018.)

HZZ Područni Ured Šibenik, 2018: Statistički godišnjak,

<http://www.hzz.hr/default.aspx?id=42030> (23.8.2018.)

Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1994: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u

1961. godini, Nacionalni sastav stanovništva FNR Jugoslavije, Podaci po naseljima i opštinama, Knjiga III.,

<http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G1961/Pdf/G19614001.pdf> (13.8.2018.)

Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1994: Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u

1971. godini, Nacionalni sastav stanovništva FNR Jugoslavije, Podaci po naseljima i opštinama, Knjiga II.,

<http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G1971/Pdf/G19714001.pdf> (15.8.2018.)

Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1994: Nacionalni sastav stanovništva SFR Jugoslavije

1981., Podaci po naseljima i opštinama, Knjiga I.,

<http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G1981/Pdf/G19814001.pdf> (15.8.2018.)

Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1994: Nacionalni sastav stanovništva SFR Jugoslavije

1991., Podaci po naseljima i opštinama, Knjiga I.,

<http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G1991/pdf/G19914018.pdf> (14.8.2018.)

Statistički ured Grada Šibenika, 2018: Stanovništvo Grada Šibenika 1971. i 1981.,

https://www.dzs.hr/hrv/links/county/county_offices.htm (17.8.2018.)

Zupanc, I., 2004: Stanovništvo Hrvatske stari, <http://www.geografija.hr teme/stanovnistvo-hrvatske-stari/> (3.9.2018.)